

ANP METROLOGY PRECISION CO.,LTD.

บริษัท เอเอ็นพี เมโทรโลยี พรีซิชั่น จำกัด
ANP Metrology Precision Co.,Ltd.

9/271 ถนนเลียบวารี ซอยเลียบวารี 29 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพฯ 10530

Mobile : 092-0136489, 092-2657135

E-mail : ANP.Metrology@gmail.com

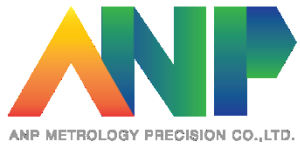
การสอบเทียบเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ ด้วยเกจบล็อก (แบบวัดนอก)

VERNIER CALIPER CALIBRATION BY MEASURE DIRECT GAUGE BLOCK

นายอานนท์ พรหมแก้ว

กรรมการผู้จัดการ

บริษัท เอเอ็นพี เมโทรโลยี พรีซิชั่น จำกัด

Presentation Outline

คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือวัด UUC (unit under calibration)

เครื่องมือวัดมาตรฐาน (Standard)

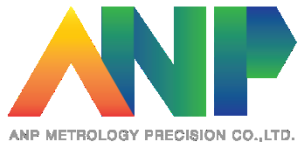
คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือวัดมาตรฐาน

การเตรียมตัวขั้นต้นก่อนการสอบเทียบ

ขั้นตอนการสอบเทียบ (Calibration Method)

การบันทึกผลการสอบเทียบ (Data Record)

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (uncertainty of measurement)

คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือวัด UUC (unit under calibration)

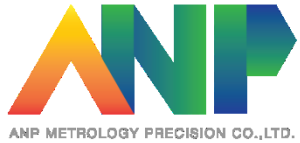
- เหมาะสำหรับเป็นขั้นตอนการสอบเทียบเครื่องมือวัดความยาว เวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ แบบดิจิตอลและแบบอนาล็อก ย่านการวัด 0 – 300 mm.
- สภาพแวดล้อมในการสอบเทียบ กำหนดไว้ที่อุณหภูมิ 20 ± 2 °C และความชื้น 55 ± 10 %RH
- ก่อนทำการสอบเทียบ UUC ให้ทำความสะอาด UUC ให้สะอาดก่อนทุกครั้ง โดยเฉพาะปากวัดของ เวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์
- ก่อนทำการสอบเทียบให้วอร์มเครื่องมือ UUC โดยต้องทำการวอร์มเครื่องมือที่อุณหภูมิเดียวกันกับอุณหภูมิที่เครื่องมือมาตรฐานตั้งอยู่ อย่างน้อย 1 ชั่วโมง

เครื่องมือวัดมาตรฐาน (Standard)

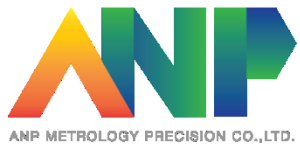
- Gauge Block Set
- Long Gauge Block Set
- Monochromatic Light Source

คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือวัดมาตรฐาน

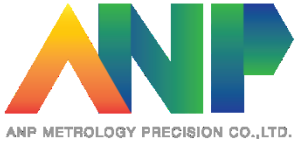
- กำหนดให้ เครื่องมือวัดมาตรฐานต้องมีค่าความแม่นยำ (Accuracy) หรือค่าความไม่แน่นอนในการวัด (Uncertainty) ดีกว่า UUC อย่างน้อย 3 เท่า
- ก่อนทำการสอบเทียบต้องทำความสะอาดเครื่องมือมาตรฐาน
- ก่อนทำการสอบเทียบต้องทำการวอร์มเครื่องมือมาตรฐานตามที่อุณหภูมิที่กำหนด

เตรียมตัวขั้นต้นก่อนการสอบเทียบ

1. การเตรียม Gauge Block

- ตรวจสอบวันครบกำหนดการสอบเทียบของ Gauge Block Set (Due Date)
- เลือกขนาดของ Gauge Block ตามจุดสอบเทียบที่ระบุไว้ในใบคำร้องขอรับบริการ
- ทำความสะอาด Gauge Block ที่เลือกด้วย แอลกอฮอล์ เช็ดด้วยกระดาษทิชชู แล้วเป่าลมให้สะอาดก่อนทำการสอบเทียบ
- บันทึกรายละเอียดของ Gauge Block ลงในแบบฟอร์มบันทึกผลการสอบเทียบ
- นำ Gauge Block มาวางไว้ในห้องปฏิบัติการสอบเทียบก่อนการสอบเทียบเพื่อวอร์มอุณหภูมิ ก่อนทำการสอบเทียบ
- หลังจากการใช้งานหรือสอบเทียบ จะต้องทำความสะอาด Gauge Block ด้วยแอลกอฮอล์ กระดาษทิชชู แล้วเป่าลมให้สะอาด พร้อมทั้งเคลือบน้ำมันหรือวาสลีน และเก็บไว้ในกล่อง

เตรียมตัวขั้นต้นก่อนการสอบเทียบ (ต่อ)

2. การเตรียม Vernier Caliper

- ทำความสะอาดเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ ด้วยแอลกอฮอล์และกระดาษทิชชู
- นำเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์มาวางไว้ในห้องปฏิบัติการสอบเทียบก่อนทำการสอบเทียบเพื่อปรับอุณหภูมิ อย่างน้อย 1 ชั่วโมง
- ประกบปากเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์เข้าด้วยกัน เพื่อตรวจสอบค่าศูนย์ (Zero) หากเป็นแบบดิจิตอลให้ทำการ Set Zero ก่อนทำการสอบเทียบ
- ตรวจสอบลักษณะทั่วไปของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ แล้วบันทึกลงในแบบฟอร์มการตรวจสอบสภาพของเครื่องมือวัด
- กรณีที่เวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ เป็นแบบดิจิตอล ให้ทำการตรวจสอบให้แน่ใจว่าแบตเตอรี่ที่พลังงานเพียงพอหรือไม่ ถ้าอยู่ในสถานะ Low Battery ให้ทำการเปลี่ยน Battery ใหม่ก่อนทำการสอบเทียบ
- ทุกการกระทำใดๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานความปลอดภัยในขณะที่ทำการสอบเทียบ

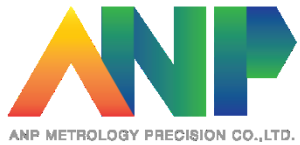

เตรียมตัวขั้นต้นก่อนการสอบเทียบ (ต่อ)

3. การเตรียม Monochromatic Light Source

- ทำการเสียบปลั๊กเพื่อวอร์มเครื่อง Monochromatic light source อย่างน้อย 30 นาที

หมายเหตุ : ตรวจสอบให้แน่ใจว่าตัว Monochromatic light source ให้แหล่งจ่ายไฟฟ้าแบบใด และใช้แหล่งจ่ายไฟฟ้าเท่าไร ตามคู่มือที่ผู้ผลิตแนะนำก่อนทำการสอบเทียบ

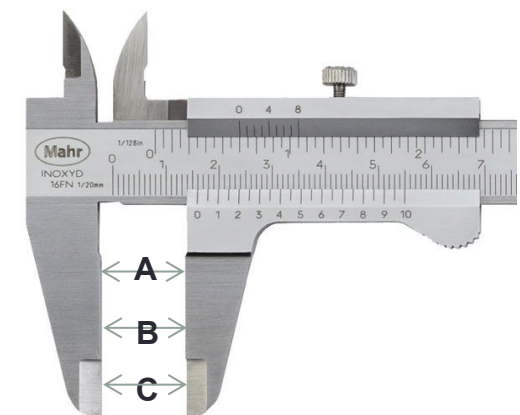
ขั้นตอนการสอบเทียบ

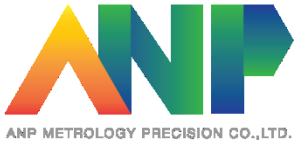
1. ตรวจสอบความเรียบของปากวัด (Flatness)

- ประกอบปากวัดนอกของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ เข้าด้วยกันแล้วนำไปส่องกับแสงไฟ (Monochromatic light source)
- ตรวจสอบว่ามีแสงลอดผ่านปากวัดที่ประกบกัน ว่ามีแสงลอดผ่านหรือไม่ พร้อมทั้งบันทึกผลลงในแบบฟอร์มการสอบเทียบ

2. ตรวจสอบความขนาน (Parallel)

- เลือกขนาดความยาวของเครื่องมือมาตรฐานที่ค่าประมาณ 10% 50% และ 100% ของค่าแรงสูงสุดของเวอร์เนียร์คาลิปเปอร์
- วาง Gauge Block ขนาด 10% ที่เลือกไว้ไปวางที่หน้าผิวสัมผัส ณ ตำแหน่ง A
- เลื่อนผิวหน้าสัมผัสของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ สัมผัสกับ Gauge Block ด้วยแรงที่เหมาะสม พร้อมอ่านค่าจากเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ และบันทึกลงในแบบฟอร์มบันทึกผลการสอบเทียบ
- ทำการวัดให้ครบทั้ง 3 ครั้งแล้ว บันทึกผล แล้วทำการเปลี่ยนตำแหน่งการวัดเป็น ตำแหน่ง B และ C พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนขนาดของ Gauge Block ให้เป็นขนาด 50% และ 100%

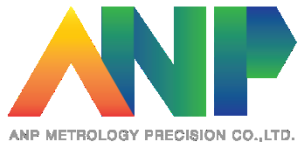

ขั้นตอนการสอบเทียบ (ต่อ)

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างการบันทึกผลการตรวจสอบความขนานของผิวหน้าสัมผัสของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์

Nominal Value (mm)	Position	UUC Reading (mm)			X_{av} (mm)	Parallelism (mm)
		1	2	3		
25	A	25.00	25.00	25.00	25.00	0.03
	B	25.00	25.00	25.00	25.00	
	C	25.00	25.10	25.00	25.03	
150	A	150.00	150.00	150.00	150.00	0.00
	B	150.00	150.00	150.00	150.00	
	C	150.00	150.00	150.00	150.00	
300	A	300.00	300.00	300.00	300.00	0.00
	B	300.00	300.00	300.00	300.00	
	C	300.00	300.00	300.00	300.00	

ขั้นตอนการสอบเทียบ (ต่อ)

คำนวณหาค่าเฉลี่ย (X_{av})

$$X_{av} = \sum_{i=1}^n \frac{X_i}{n}$$

$$X_{av} = \frac{25.00 + 25.00 + 25.10}{3} = 25.03mm.$$

คำนวณค่าความขนาน (Parallelism)

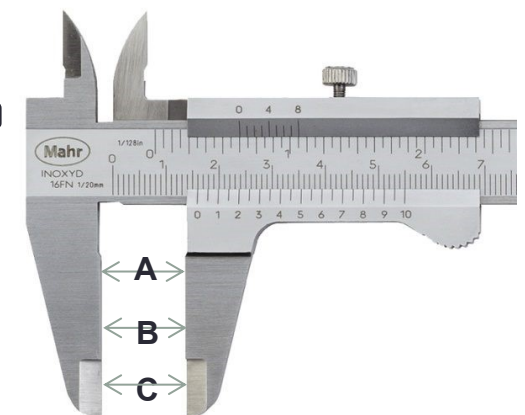
$$Parallelism = X_{av_max} - X_{av_min}$$

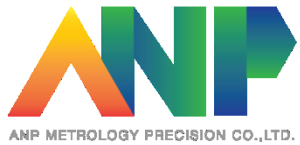
$$Parallelism = 25.03 - 25.00 = 0.03mm.$$

ขั้นตอนการสอบเทียบ (ต่อ)

3. ขั้นตอนการสอบเทียบความถูกต้องของสเกล (Linearity of Scale)

- ทำการวัดความยาวของ Gauge Block ที่เลือกเอาไว้ โดยทำการเลือกขนาดความยาวของ Gauge Block ที่มีขนาดความยาวสั้นที่สุด โดยในการวัดให้ตำแหน่งของ Gauge Block ให้อยู่ชิดด้านในปากวัดให้มากที่สุด ปรับให้ปากวัดของเวอร์เนียร์ คาลิเปอร์ สัมผัสกับ Gauge Block ด้วยแรงที่เหมาะสม โดยวัดในตำแหน่ง B พร้อมทั้งบันทึกผลที่ได้ลงในแบบฟอร์มบันทึกผลการสอบเทียบ
- ทำการวัดซ้ำให้ครบทั้ง 3 ครั้ง
- เปลี่ยนขนาดของ Gauge Block ตามขนาดที่เลือกไว้ โดยเลือกขนาดความยาวของ Gauge Block ที่ขนาดสั้นที่สุดไปหา Gauge Block ขนาดที่ยาวที่สุด ตามลำดับ จนครบทุกค่า
- ในกรณีที่จำเป็นต้องทำการต่อ Gauge Block ต้องมั่นใจว่า Gauge Block สะอาดจริงๆ เพราะอาจทำให้ Gauge Block เป็นรอยได้ ในขณะที่ทำการต่อ Gauge Block

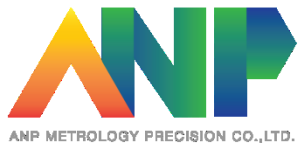

ขั้นตอนการสอบเทียบ (ต่อ)

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างการบันทึกผลการสอบเทียบ

Nominal (mm.)	Correction (mm.)	True Value (mm.)	UUC Reading (mm.)			Mean Value ()
			1	2	3	
0.00	0.00000	0.00000	0.00	0.00	0.00	0.00
0.50	0.00009	0.50009	0.50	0.50	0.50	0.50
1.00	0.00003	1.00003	1.00	1.00	1.00	1.00
2.00	0.00002	2.00002	2.00	2.00	2.00	2.00
5.00	-0.00004	4.99996	5.00	5.00	5.00	5.00
10.00	0.00005	10.00005	10.01	10.01	10.01	10.01
15.00	0.00002	15.00002	15.02	15.02	15.02	15.02
20.00	-0.00001	19.99999	20.02	20.02	20.02	20.02
25.00	-0.00001	24.99999	25.03	25.03	25.03	25.03
30.00	0.00009	30.00009	30.03	30.03	30.03	30.03

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัดของการสอบเทียบเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์

แบ่งการประเมินเป็น 2 แบบคือ

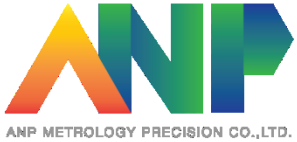
1. การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัดแบบ Type A

เป็นค่าความไม่แน่นอนของการวัดที่เกิดจากการทำซ้ำของแต่ละความยาว Gauge Block (u_A)

2. การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัดแบบ Type B

เป็นค่าความไม่แน่นอนในการวัดที่เกิดจากหลายแหล่งด้วยกัน ได้แก่

- ความไม่แน่นอนจากผลการสอบเทียบของ Standard Gauge Block (u_S)
- ความไม่แน่นอนเนื่องจากการเลื่อนค่าของ Standard Gauge Block จากการสอบเทียบแต่ละครั้ง (u_{diff})
- ความไม่แน่นอนเนื่องจากค่าความละเอียดของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ (u_{Res})
- ความไม่แน่นอนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิขณะสอบเทียบ (u_{Temp})
- ความไม่แน่นอนเนื่องจากระบบโครงสร้างของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ (u_{stru})
- ความไม่แน่นอนเนื่องจากการต่อ Gauge Block (u_{wr})
- ความไม่แน่นอนเนื่องจากความไม่ขนานของปากวัด (U_{par})

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัดแบบ Type A

ผลการสอบเทียบเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ ที่จุด 30 mm. พบว่าผลการสอบเทียบเป็นดังนี้ 30.00 mm., 30.01 mm., 30.01 mm. การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัดแบบ Type A สามารถหาได้จาก

$$\bar{X} = \frac{30.00 + 30.01 + 30.01}{3} = 30.0066667$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{(30.00 - 30.0066667)^2 + (30.01 - 30.0066667)^2 + (30.01 - 30.0066667)^2}{3 - 1}} = 0.005774$$

$$u_A = \frac{0.005774}{\sqrt{3}} = 0.003333$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัดแบบ Type B

ความไม่แน่นอนจากผลการสอบเทียบของ Standard Gauge Block (u_s)

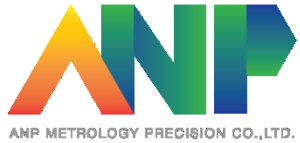
จากใบรายงานผลการสอบเทียบ Standard Gauge Block ขนาด 30 mm. พบว่าในใบรายงานผลการสอบเทียบพบว่ามีค่า Uncertainty มีค่าเท่ากับ 0.0005 mm. ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ที่ $k=2$ สามารถหาค่าความไม่แน่นอนในการวัดได้ดังนี้

$$u_s = \frac{0.0005}{2} = 0.00025$$

ความไม่แน่นอนเนื่องจากการเลื่อนค่าของ Standard Gauge Block จากการสอบเทียบแต่ละครั้ง (u_{diff})

จากผลการสอบเทียบ Gauge Block ขนาด 30 mm. ในปี 2017 เป็น 30.001 mm. และในปี 2018 เป็น 30.002 mm. ซึ่งมีการกระจายตัวแบบ Rectangular ซึ่งคำนวณได้จาก

$$u_{diff} = \frac{(30.002 - 30.001)}{\sqrt{3}} = 0.000577$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

ความไม่แน่นอนเนื่องจากค่าความละเอียดของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ (u_{Res})

ความละเอียดของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์เป็นแบบดิจิตอล มีค่าความละเอียดเท่ากับ 0.01 mm. ซึ่งมีการกระจายตัวของข้อมูลเป็นแบบ Rectangular ซึ่งจะสามารถคำนวณแหล่งความไม่แน่นอนในการวัดได้ดังนี้

$$u_{Res} = \frac{0.01}{2\sqrt{3}} = 0.00866$$

ความละเอียดของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์เป็นแบบอนาล็อก มีค่าความละเอียดเท่ากับ 0.01 mm. ซึ่งมีการกระจายตัวของข้อมูลเป็นแบบ Rectangular ซึ่งจะสามารถคำนวณแหล่งความไม่แน่นอนในการวัดได้ดังนี้

$$u_{Res} = \frac{0.01}{\sqrt{3}} = 0.005774$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

ความไม่แน่นอนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิขณะสอบเทียบ (u_{Temp})

โดยทั่วไปแล้วค่าสัมประสิทธิ์การขยายตัวของ Standard Gauge Block ซึ่งวัสดุทุกๆ 1 mm. มีการขยายตัวเท่ากับ $(11.5 \pm 1) \times 10^{-6}$ ต่อ $1 \text{ }^{\circ}\text{C}$ ซึ่งอ้างอิงอุณหภูมิจากจุดที่ทำการสอบเทียบ คือที่ $20 \text{ }^{\circ}\text{C}$.ในกรณีนี้ ถ้าทำการสอบเทียบที่อุณหภูมิ $25 \text{ }^{\circ}\text{C}$ ของความยาว Gauge Block ที่ 30 mm. จะหาค่าได้จาก

$$u_{Temp} = \frac{30 \times (11.5 \times 10^{-6}) \times 5}{\sqrt{3}} = 0.000996$$

ความไม่แน่นอนเนื่องจากระบบโครงสร้างของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ (u_{stru})

ความไม่แน่นอนเนื่องจากระบบโครงสร้างนั้นจะมีค่าขึ้นอยู่กับความยาวของตัวเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์ แต่จะมีค่าไม่มากกว่าค่าความละเอียดของเครื่องมือ จึงมีการกำหนดให้ใช้ค่าความละเอียดของเครื่องมือมาวิเคราะห์แทน ในที่นี่มีค่าความละเอียดเท่ากับ 0.01 mm . ซึ่งมีการกระจายตัวของข้อมูลเป็นแบบ Rectangular ซึ่งจะสามารถคำนวณแหล่งความไม่แน่นอนในการวัดได้ดังนี้

$$u_{Stru} = \frac{0.01}{\sqrt{3}} = 0.005774$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

ความไม่แน่นอนเนื่องจากการต่อ Standard Gauge Block (u_{wr})

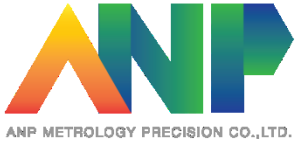
กำหนดให้ค่าความไม่แน่นอนในการวัดต่อ 1 รอยต่อเท่ากับ 1×10^{-6} mm. และมีการกระจายตัวของข้อมูลแบบ Rectangular ในกรณีนี้ใช้ Standard Gauge Block ขนาด 30 mm. ซึ่งไม่มีรอยต่อ จะสามารถหาค่าความไม่แน่นอนในการวัดได้ดังนี้

$$u_{wr} = \frac{(1 \times 10^{-6}) \times 0}{\sqrt{3}} = 0.00$$

ความไม่แน่นอนเนื่องจากความไม่ขนานของปากวัด (u_{par})

ความไม่แน่นอนในการวัดเนื่องจากความไม่ขนานของปากวัด คิดจากค่า Parallel ของเครื่องมือที่มากที่สุดที่ทำการวัด และมีการกระจายตัวของข้อมูลเป็นแบบ Rectangular ซึ่งจะสามารถคำนวณแหล่งความไม่แน่นอนในการวัดได้ดังนี้

$$u_{Par} = \frac{0.03}{\sqrt{3}} = 0.017321$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

การรวมค่าความไม่แน่นอนในการวัดทั้งหมด (u_c)

$$u_c = \sqrt{(u_A)^2 + (u_S)^2 + (u_{diff})^2 + (u_{Res})^2 + (u_{Temp})^2 + (u_{Stru})^2 + (u_{wr})^2 + (u_{Par})^2}$$

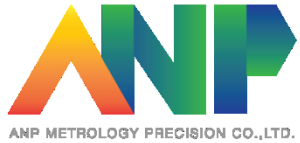
$$u_c = \sqrt{0.003333^2 + 0.00025^2 + 0.000577^2 + 0.00866^2 + 0.000996^2 + 0.005774^2 + 0.00^2 + 0.017321^2}$$

$$u_c = 0.020515$$

หาค่า Coverage Factor จากสมการ V_{eff} แล้วเปิดตาราง T-Distribution เพื่อหาค่า k ที่เหมาะสม ซึ่งสามารถหาได้ดังนี้

$$V_{eff} = \frac{(n-1) * (u_c)^4}{(u_A)^4}$$

$$V_{eff} = \frac{(3-1) * (0.020515)^4}{(0.003333)^4} = 2870.38$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

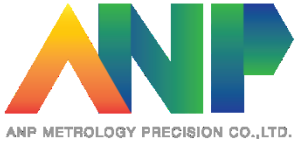
เปิดตาราง V_{eff} ที่หาได้จาก T-Distribution เมื่อเปิดแล้วพบว่า V_{eff} มีค่าเท่ากับ 2870.38 พบว่าค่า k ที่เหมาะสมคือ $k=2$

Table 2	Student 't' values											
v_{eff}	1	2	3	4	5	6	7	8	10	12	14	16
k_{95}	13.97	4.53	3.31	2.87	2.65	2.52	2.43	2.37	2.28	2.23	2.20	2.17
v_{eff}	18	20	25	30	35	40	50	60	80	100	∞	
k_{95}	2.15	2.13	2.11	2.09	2.07	2.06	2.05	2.04	2.03	2.02	2.00	

หาค่าความไม่แน่นอนขยาย (U)

$$U = u_c * k$$

$$U = 2 * 0.020515 = 0.04203mm.$$

การประเมินค่าความไม่แน่นอนในการวัด (ต่อ)

การรายงานค่าความถูกต้องของเวอร์เนียร์ คาลิปเปอร์

ค่าจริง

$$30.01 \pm 0.043 \text{ mm.}$$

ค่าความไม่แน่นอนใน
การวัด

THANK YOU